

**UCHWAŁA NR XXXIV/384/17
RADY MIEJSKIEJ W TRZEBNICY**

z dnia 27 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Trzebnica na lata 2018-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 1875) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 697 z późn. zm.) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Trzebnica na lata 2018-2020” w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Trzebnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Trzebnicy

Mateusz Stanisław

Załącznik do Uchwały Nr XXXIV/384/17
Rady Miejskiej w Trzebnicy
z dnia 27 listopada 2017 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY TRZEBNICA
NA LATA 2018-2020**

Trzebnica, 2017 rok

Spis treści

1. **UWARUNKOWANIA PRAWNE**
2. **DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE TRZEBNICA**
3. **CZEŚĆ PROGRAMOWA**
CEL GŁÓWNY
CELE SZCZEGÓŁOWE
ADRESACI PROGRAMU
ZASOBY INSTYTUCJONALNE
REALIZACJA PROGRAMU
ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
MONITORING

WPROWADZENIE

„Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Trzebnica na lata 2018-2020” został opracowany w oparciu o art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 697 z późn. zm.). Założeniem Programu jest skuteczne wspieranie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Program wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania, w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowywaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrują się na rodzinach, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa czy długotrwałego bezrobocia.

Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Zawarte w niniejszym programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę.

1. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
- Konwencję o prawach dziecka;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 697 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. 2015 r., poz. 1390);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2016 r., poz. 487 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 783 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.)

Podmiotem realizującym program na poziomie gminy jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebnicy. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020 wyznacza priorytety i cele do realizacji oraz wskazuje na przebieg procesu monitorowania programu.

2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE TRZEBNICA

Problemy społeczne w gminie Trzebnica rozwiązuje przede wszystkim Ośrodek Pomocy Społecznej, przy współpracy z instytucjami, stowarzyszeniami, ze szkołami, Komendą Powiatową Policji, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Trzebnicy, Sądem Rejonowym w Trzebnicy, kuratorami sądowymi, Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych.

Gminę Trzebnica według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. zamieszkiwało 23 147 mieszkańców (w tym miasto – 12 536, gmina – 10 611).

Gminę Trzebnica według stanu na dzień 31 grudnia 2016 r. zamieszkiwało 23 267 mieszkańców (w tym miasto – 12 640, gmina – 10 627).

W 2015 roku z pomocy społecznej korzystało 357 rodzin. Dożywianiem w szkole objęto 170 dzieci.

W 2016 roku z pomocy społecznej korzystało 296 rodzin. Dożywianiem w szkole objęto 125 dzieci.

Ilość mieszkańców zwiększyła się nieznacznie o 120 osób. Zmalała za to liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej (61 rodzin tj. o 27,09%). Przyczyną jest wprowadzenie w 2016 roku nowej formy pomocy państwa dla rodzin z dziećmi – świadczenia wychowawczego.

Tabela Nr 1 – Powody przyznawania pomocy społecznej w 2016 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba Rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	65	135
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	11	14
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	104
W tym:		
Wielodzietność	14	93
Bezrobocie	69	182
Niepełnosprawność	79	149
Długotrwała lub ciężka choroba	65	118
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	27	112
W tym:		
Rodziny niepełne	21	66
Rodziny wielodzietne	8	56
Przemoc w rodzinie	1	3
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	4	4
Narkomania	4	4
Zdarzenie losowe	6	17
Sytuacja kryzysowa	0	0
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0
Trudności w przystosowania się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0

Źródło: Opracowanie własne OPS w Trzebnicy

Głównymi powodami przyznawania pomocy było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela Nr 2 – Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2016 r

Wyszczególnienie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
RODZINY z Dziećmi OGÓLEM	90	373
o liczbie osób:		
1	22	52
2	35	122
3	15	73
4	10	60
5	5	34
6 i więcej	3	32

Źródło: Opracowanie własne OPS w Trzebnicy

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w 2016 r rozpatrzył 32 niebieskie karty. W 80 % tych rodzin interwencje ze strony policji były wielokrotne a ich powodem był alkohol.

Na dzień 31 grudnia 2016 r. z terenu gminy Trzebnica aktualnie 18 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych oraz 7 dzieci umieszczonych było w placówce opiekuńczo –wychowawczej.

W 2016 roku 18 rodzin w których zdiagnozowano problemy opiekuńczo-wychowawcze zostało objętych pracą asystenta rodziny.

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

3.1.CEL GŁÓWNY

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Trzebnica.

3.1.1.CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Stworzenie efektywnego systemu wsparcia rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych:

- pomoc finansowa,
- pomoc rzeczowa,
- objęcie dożywianiem dzieci tego wymagających,
- monitorowanie sytuacji zdrowotnej rodziny.

2. Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo wychowawczych poprzez współpracę z asystentem rodziny.

3. Prowadzenie wszechstronnej pracy socjalnej z rodziną.

4. Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywróceniu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej rodzinom biologicznym.

5. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

3.2.ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci oraz przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzieci i młodzieży dotkniętych przemocą, problemem uzależnień na terenie gminy Trzebnica.

3.3.ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Cele i zadania Programu powinny być realizowane przez instytucje o zasięgu gminnym i powiatowym, do których zadań należy praca z rodziną i dzieckiem oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty, w Szczególności realizujące zadania na zlecenie Gminy Trzebnica.

Podmioty oferujące wsparcie i pomoc rodzinom z dziećmi na terenie Gminy Trzebnica to w szczególności:

1. Urząd Miejski,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej,
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
4. Powiatowy Urząd Pracy,
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
6. Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
7. Sąd Rejonowy,
8. Komenda Powiatowa Policji,
9. Gminne Centrum Kultury i Sportu w Trzebnicy,
10. szkoły podstawowe,
11. przedszkola i żłobki,
12. organizacje pozarządowe,
13. placówki prowadzące działalność leczniczą,

14. placówki opiekuńczo-wychowawcze.

3.4. REALIZACJA PROGRAMU

1. Program realizowany będzie na terenie gminy Trzebnica w latach 2018 – 2020.

2. Działania mające na celu realizację założeń programu, a nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną są koordynowane, organizowane i inicjowanie działań w ramach Programu przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebnicy poprzez:

- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka,
- podejmowanie działań w środowisku, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach,
- opracowanie i realizację planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc.

3. Program ma charakter otwarty i może być aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb. W lokalnym systemie działań w zakresie rozwiązywania problemów rodziny uwzględniono uczestnictwo różnych podmiotów i instytucji działających na terenie Gminy.

3.5. ZAKŁADANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Dzięki współpracy instytucji i organizacji zostaną stworzone odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie:

- rozwój profesjonalnych form pomocy rodzinie,
- poprawa funkcjonowania rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wymagających wsparcia,
- reintegracja rodzin naturalnych poprzez powrót dziecka do naturalnego środowiska,
- realizacja działań o charakterze środowiskowym, zwłaszcza w zakresie spędzania wolnego czasu.

3.6. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

- budżet państwa;
- budżet gminy;
- środki pozabudżetowe pozyskane z innych źródeł.

3.7. MONITORING

Koordynatorem „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w lata 2018-2020” będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebnicy. „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018-2020” dla Gminy Trzebnica jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie realizowany przy współpracy lokalnego samorządu, instytucji i organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów zajmujących się sprawami rodziny. Stanowi on dokument wyznaczający cele i zadania, w związku z tym wymaga oceny i weryfikacji efektywności podejmowanych zadań. Monitoring Programu będzie polegał na corocznym gromadzeniu

i analizowaniu informacji o stanie jego realizacji. Zebrane dane pozwolą na kontrolę postępu realizacji poszczególnych zadań oraz podjęcie działań korygujących. Głównymi obszarami monitorowania Programu będą wyznaczone zadania, zgodnie z przyjętymi celami. Informacje z realizacji Programu wraz ze wskazaniem potrzeb będą zawierane w kompleksowej informacji z działalności OPS za dany rok.

UZASADNIENIE

Obowiązek uchwalenia 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny wynika z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2017 r., poz. 697 z późn. zm.). Przywołany przepis mówi, że opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy. Program winien być przyjęty przez Radę Miasta w formie uchwały.

„Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Trzebnica na lata 2018-2020” adresowany jest do rodzin nie radzących sobie z wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych, a także do rodzin, które wyrażają wolę współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dziećmi objętymi instytucjonalną lub rodzinną pieczą zastępczą.

Cele jakie stawia przed sobą Program ukierunkowane są przede wszystkim na zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, aktywizowanie rodzin do podejmowania działań wzmacniających prawidłowe wypełnianie funkcji rodzicielskiej, niwelowanie deficytów osłabiających funkcjonowanie rodziny, a także tworzenie warunków pozwalających na powrót dzieci objętych pieczą pod opiekę rodziców.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.